

Rostliny jako naši učitelé

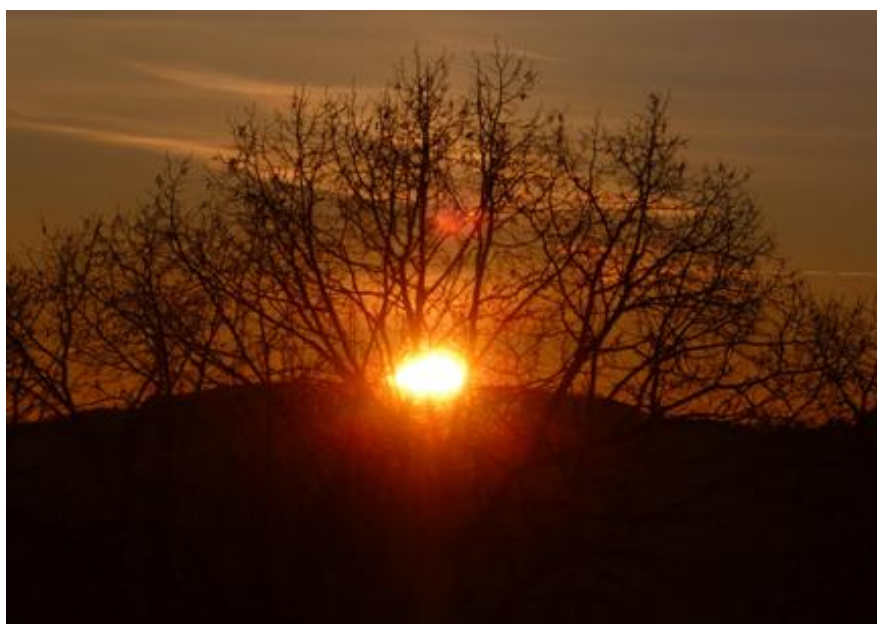
seminář *Potulné univerzity přírody*

**o semenaření a potravinové soběstačnosti, inteligenci a právech rostlin,
o kráse a moudrosti starých stromů**

Máchův statek v Kváskovicích u Drážova v šumavském Podlesí

úterý 8. – sobota 12. července 2014

organizuje občanské sdružení PILGRIM a česká sekce Budapešťského klubu
ve spolupráci s Bioinstitutem a obecně prospěšnou společností GENDEL

"Vše kolem mne jaká já žije, cítí"

Josef VÁCHAL

Seminář je součástí projektu *"Potulné univerzity přírody"*. Naším záměrem je znovu začít osvojovat si mezidruhově vztahy mezi námi lidmi a ostatními bytostmi přírody, učit se v bezprostředním kontaktu a družnosti s přírodou žít a myslet ekosystémově – rozvíjet vědomí integrálního společenství velké rodiny života. Příroda pro nás není souborem neživých objektů, ani pouhou zásobárnou surovin, ale společenství živých, oduševnělých subjektů, významuplným světem, který nás udržuje, živí, inspiruje a mnohostranně utváří a s nímž se cítíme být hluboce spojeni. Chápeme ji jako svého průvodce a učitele. Sdílíme přesvědčení Gregory Batesona, že v přírodě spočívá tajemství pro znovuoživení našich lidských systémů, pro růst zdraví lidského společenství i léčení našich vztahů.

V rámci tohoto semináře jsme si za své průvodce zvolili rostliny a stromy v krajině kolem půvabné vesničky Kváskovice v šumavském Podlesí. Budeme se věnovat vnímání a estetice rostlin, semenaření a uchovávaní starých krajových odrůd, krizi biodiverzity i tzv. Rheinauským tezím o inteligenci a právech rostlin a také souvislostem mezi rostlinami a spiritualitou. Seznámíme se s možnostmi pěstování kulturních plodin v těchto specifických podhorských podmínkách šumavského Podlesí. Na třech výletech navštívíme vesnice Dobruška, Čestice, Krušlov a Maleč,

seznámíme se zdejšími krásnými alejemi a starými stromy, navštívíme lesy a louky pod vrchy Kustrým a Javorníkem i kouzelné dílo lidového umění známý krušlovský Machův včelín. Seminářem vás budou provázet: Alena Malíková, Petr Dostálek a Jiří Zemánek.

PROGRAM:

1 den úterý 8. července:

Od rána sjíždění se do Kváskovic u Drážova, registrace, zabydlování se na Máchově statku, seznamování se s místem, zahradou, vesničkou Kváskovice a jejím okolím.

Večer od 18 hodin společná večeře a od 19:30 seznámení se s programem semináře a jeho lektory.

2 den středa 9. července:

Po snídani (v 8 hodin) od 9 hodin přednáška **Petra DOSTÁLKA (GENGEL):**

Co je to semenaření? Proč a jak semenařit? Staré a krajové odrůdy na našich stolech.

"Příroda chápe obilná zrnka i plevy a všechny zvířata i mikroorganismy, které obývají přirozený svět, jako stejně hodnotné plody země."

Masanobu FUKUOKA

Petr Dostálek – zakladatel neziskové organizace GENGEL(www.gengel.webzdarma.cz), síť pěstitelů, kteří se u nás podílejí na uchovávání semínek starých plodin, krajových odrůd, netradičních zelenin a ohrožených vzácných plevelů – vás seznámí s podstatou a metodami semenaření jako cesty k autentickému ekologickému zemědělství a k uchování biodiverzity zemědělské krajiny. Pová nám o tom, jak původní odrůdy pěstovat a jak je dále šířit. Navštívíme dvě soukromé zahrádky v Kváskovicích, kde byla letos z jara zaseta semínka některých starých odrůd zelenin a bylin. Seznámíme se s výsledky obou pěstitelů a pan Dostálek nás poučí o tom, jak se prakticky o tyto druhy rostlin na zahradce starat. Psycholožka a zkušená zahradnice, paní **Helena VÁLOVÁ**, nás seznámí s možnostmi, jak zeleninu a byliny pěstovat ve zdejších specifických podmínkách.

Po obědě (od 12:30) a krátké odpolední seanci (můžete se vykoupat v zahradním jezírku) podnikneme od 14 hodin výlet. Projdeme se Kváskovicemi a **navštívíme zdejší starobyrou kouzelnou vesničku Dobrušku** s mimořádnými historickými památkami. Dobruška má jedinečnou polohu na návrší s dalekým výhledem do okolní krajiny. Jejím charakteristickým rysem jsou krásné staré vzrostlé stromy, které jednak lemují obě přístupové silnice do vsi a jednak vytvářejí nádherné prostředí před kostelem s mohutnou lípou i kolem půvabné románské kaple, která je zasazena do háje vzrostlých stromů s památným starým javorem klenem. Navštívíme zdejší románskou kapli Sv. Jana a Pavla, původně gotický kostel zvěstování Panně Marii se zbytky gotických maleb i gotickou tvrzí a zámek, kde dnes sídlí Galerie Co co, v níž si prohlédneme aktuální výstavu. Z Dobrušky se vrátíme přes Drážov zpátky do Kváskovic (délka výletu 7 km). Po večeři bude program pokračovat **výměnnou burzou semínek starých odrůd** a diskuzí s panem Petrem Dostálkem o praktických otázkách pěstování a šíření původních odrůd plodin.

3 den čtvrtek 10. července:

Po snídani (v 8 hodin) od 9 hodin přednáška **Aleny MALÍKOVÉ (Bioinstitut):**

O Rheinauských tezích za práva rostlin, hnutí za potravinovou soběstačnost, projektu Komunitou podporované zemědělství, společných statcích a daru potravy.

"Potrava, kterou jíme, která nás živí, je darem země, darem slunce a miliónů let evoluce. ... Potrava je život. Není to jen naše vitální potřeba, je to síť života. ... Jídlo je živé, nejsou to jen karbohydráty, proteiny a živiny, je to bytost, posvátná bytost."

Vandana SHIVA

Alena Malíková (ekoporadkyně z Bioinstitutu v Olomouci a správce Regionálního centra PRO BIO Moravská brána v Příboře) se specializuje na přesah ekologického zemědělství směrem k ochraně biodiverzity a na vztah mezi ekozemědělcem a spotřebitelem. Jako spoluorganizátorka Komunitou podporovaného zemědělství a garantka projektu Ekozemědělci přírodě vybízí k novému kooperativnímu myšlení ve sféře zemědělství na bázi kolektivní inteligence a vnímání ekosystémových vazeb mezi námi lidmi a přírodou. Alena nás seznámí s Rheinauskými tezemi o právech rostlin, které definují rostliny jako individuální bytosti s osobitými potřebami; s projektem Komunitou podporované zemědělství, celosvětovým hnutím Arche Noah za potravinovou soběstačnost (za práva svobodně šířit a používat semena kulturních rostlin) a povahou potravy jako daru. Viz.: www.bioinstitut.cz/

Po lehkém obědě (od 12:00) se ve 13 hodin vydáme z rozcestí pod Kváskovicemi autobusem do nedaleké obce Čestice. Prohlédneme si zde původně románský kostel Stětí Jana Křtitele, přestavěný ve 13. století raně goticky, a na návrší v lese za obcí navštívíme proslulé poutní místo Kalvárii - krásný soubor sedmi architektonických objektů z 19. století, s pozoruhodnými pozdně barokními lidovými nástěnnými malbami. Z Čestice se vydáme pěšky po silniče pod vrchem Litovec do 3 km vzdálené náhorní obce Krušlov. Zde navštívíme unikátní dílo lidové tvořivosti, vyřezávaný a malovaný **Machův včelín**, který v 50. letech minulého století vytvořil zdejší místní včelař a řezbář Josef Mach. Svou celoživotní lásku ke včelám vtělil do tohoto ojedinělého díla, obsahujícího 65 výtvarně zpracovaných úlů, které lze bez nadsázky označit za včelí království. Machův včelín, který je poctou včelám jako našim učitelkám, hýří barvami a vyjadřuje veselí a radost, kterou nás oslovuje kvetoucí příroda. Z Krušlova, odkud je krásný pohled na protější hřeben s Kváskovicemi, se vrátíme přes Vacovice, Chvalšovice a Dobřš zpátky do Kváskovic. (Délka výletu 13 km)

Po večeri bude pokračovat tematický program diskuzí s Alenou Malíkovou a promítáním dokumentárního filmu **"Semínka svobody"** s **Vandanou SHIVOVOU**, významnou indickou ekologickou myslitelkou a aktivistkou, o boji za potravinovou soběstačnost v Indii.

4 den pátek 11. července:

Po snídani (v 8 hodin) od 9 hodin přednáška **Jiřího ZEMÁNKY (PILGRIM):**

Stromy v mýtech, duchovních tradicích a v umělecké imaginaci; lesní kultury a lesní moudrost Univerzita stromu; terapie divočinou Josefa Váchala a dnešní role národních parků.

"Živá moudrost stromů nás učí vážit si života."

Fred HAGENEDER

Kultura a duchovní život lidí jsou od nepaměti spojeny se stromy. Stromy a rostliny představují z evolučního hlediska naše předky, jež daly základ jedinečné biosféře, která lidem a všem ostatním tvorům dnes poskytuje tak bohaté prostředí pro život. Díky obnovenému soužití s velkými starými stromy a přirozenými lesy můžeme náš život znovu zakotvit v paměti času a ve vědomí mystéria a lépe uvážlivěji se v něm rozhodovat.

Připomeneme si vnímání stromů jako duchovních učitelů a průvodců ve starověkých kulturách a lidových tradicích – příběh Gautama Buddha, učení druidů, zkušenosti domorodých šamanů. Zmíníme se o symbolice "stromu života" jako obrazu vesmíru, jež vyjadřuje představu, že v životě všechno se vším souvisí a je posvátné. Připomeneme si, jak bylo téma stromu a lesa reflektováno v umění a literatuře romantismu a amerického transcendentalismu 19. století, a v tvorbě výtvarníků 20. a 21. století: Josefa Váchala, Rudolfa Jandy, Jana Trampoty, Františka Bílka, Ladislava Zívra, Pabla Amaranga, Otty Plachta ad. Seznámíme vás s příběhem duchovní iniciace dagarského šamana Malidomy Patrice Somé, s "Univerzitou stromu" německé akční umělkyně Shelley Sachs i s "terapií šumavskou divočinou" Josefa Váchala, která dnes nabízí inspiraci pro ekologickou výchovu v Národním parku Šumava. Jiří Zemánek je historik umění a kulturní aktivista, spoluzakladatel občanských sdružení PILGRIM a český Budapešťský klub, který se zabývá otázkou, jak lidskou kulturu znovu zakořenit uvnitř přírody. Viz.: <http://pilgrim-putovani.blogspot.cz/>

Po obědě se seznámíme s nádhernou stromovou alejí, která je vstupní branou do Kváskovic a připomeneme si další krásnou stromovou alej na Dobrši. Poté se vydáme na **výlet do zdejších lesů pod vrchy Kustrým a Javorníkem** – do Růždí a dál do obce Maleč (862 m n. m.) a odtud do samoty Na Bludné a dál ke Slunečnímu a Větrnému kameni. Zpět do Kváskovic se vrátíme cestou pod Novým rybníkem přes Paloučky, Zálesí a Drážov (cca 17 km). Po večeri si promítneme pozoruhodný **film "Ekologie mysli" o Gregory BATESONOVÍ**. Tento skvělý antropolog a biolog se zabýval ekologií vztahů. Poukazoval na to, že se musíme učit synchronizovat své životy s většími vzory přírody – se "vzory, které spojují." Podle Batesona je většina problémů v dnešním světě způsobena rozdílem mezi tím, jak lidé myslí a tím, jak pracuje příroda. Proto je podle něj

potřeba rozvinout novou "ekologii mysli".

5. den sobota 12. července:

Po snídani (8 hodin) společné setkání a rozloučení a po něm balení se a návrat domů.

UBYTOVÁNÍ:

Máchův statek v Kváskovicích (č.p.10 - vstup branou z návsi), kde se bude odehrávat seminář a kde budete ubytováni, se nachází ve středu obce. Jde o kulturní památku z roku 1600 se zachovalými historickými prvky, kterou její majitel **Michal ŠPERLING** revitalizován pro účely rekreačních a vzdělávacích pobytů. Viz: <http://www.e-chalupy.cz/sumava/chalupa-k-pronajmuti-kvaskovice-machuv-statek-5066.php>

V domě se 4 velkými pokoji v přízemí a patře může nocovat celkem 16 osob na postelích a matracích. K dispozici je velká kuchyně s galerií, která slouží jako společenská místnost, a dále koupelna a WC. Součástí domu je velká zahrada se stromy a přírodním jezírkem (200 m²) na koupání - je odtud krásný rozhled do okolní zvlněné podhorské krajiny šumavského Podlesí.

JAK SE NA SEMINÁŘ PŘIHLÁSIT

Celková cena semináře na jednu osobu činí **2 600,-Kč**; z toho 1200,-Kč je částka za ubytování, 1 000,-Kč za stravu a 400,-Kč za práci třech lektorů a kuchařky paní Marty Švajdové, která bude pro všechny vařit vegetariánskou stravu. Pokud se vydáte na cestu autobusem z Prahy, přijde vás celý seminář i s cestovným celkem na 2 880,-Kč.

Máte-li zájem se semináře zúčastnit, oznamte nám to nejprve mailem nebo telefonicky (J.Zemánek, A. Malíková, T.Hrůza - viz. níže KONTAKTY) a současně, prosím, nejdéle do 20. června proplat'te zálohu 1000,-Kč na účet: 535 757 1001/ 5500. Místo variabilního symbolu na pište do zprávy pro příjemce Rostliny učitelé + své jméno a příjmení. Zbytek 1 600,-Kč doplatíte po příjezdu na seminář 8. července. Seminář se uskuteční za předpokladu, že se na něj přihlásí minimálně 11 osob. K dispozici je 14 lůžek a 2 matrace – pro 13 studentů semináře a 3 lektory. Zimomřivějším jedincům doporučujeme vzít si sebou spacák. Pokud se přihlásí na seminář víc než 13 studentů, budou se jej tito další účastníci moci zúčastnit za předpokladu, že si vezmou sebou vlastní karimatku a spacák a budou spát na podlaze (pokusíme se však sehnat další matrace). Příspěvek za nocleh bude v takovém případě poloviční: 600,-Kč.

DOPRAVA DO KVÁSKOVIC A Z KVÁSKOVIC:

Kváskovice u Drážova jsou malou obcí v šumavském Podlesí, která se nachází na západ od

Strakonice – 24 km veřejnou dopravou: ptejte se na "Kváskovice u Drážova" (poblíž Strakonice existují totiž ještě další Kváskovice!). Z Prahy se sem nejlépe dopravíte autobusem z autobusového nádraží Praha-Smíchov / Na Knížecí do Strakonice (aut. nádraží) a ze Strakonice pak dál autobusem do Kváskovic, respektive do zastávky Nová Ves – rozcestí Kváskovice. Na seminář se můžete rovněž dopravit osobním autem. Na Máchově statku je parkovací kapacita max. pro 7 osob. aut.

V úterý 8. července jsou z Prahy do Kváskovic tyto možnosti autobusového spojení:

A/ Praha Smíchov- Na Knížecí: odj. 10:00 (5 nást.)

Strakonice, aut. nádr.: příj. 11:25 / odj. 11:50 (8 nást.)

Čestice: příj. 12:15 / odj. 12:16 / Kváskovice, Chalupy: **příj. 12:33**

(Vystoupit u kapličky)

B/ Praha Smíchov - Na Knížecí: odj. 12:45 (4 nást.)

Strakonice, aut. nádr.: příj. 14:15 / odj. 14:40 (17 nást.)

Kváskovice, Chalupy: **příj. 15:18** (Vystoupit u kapličky)

C/ Praha Smíchov, Na Knížecí: odj. 14:45 (5 nást.)

Strakonice, aut. nádr.: příj. 16:17 / odj. 16:40 (19 nást.)

Nová Ves, rozc. Kváskovice: **příj. 17:25**

(Z rozcestí se jde alejí pěšky do kopce asi 400 metrů)

Cena obou jízdenek dohromady je cca 140,-Kč.

V sobotu 12. července se můžete dopravit z Kváskovic do Prahy takto:

Vydáte se autem nebo pěšky z Kváskovic do Vacova (4,5 km). na autobusové nádraží.

Odtud pak budete pokračovat autobusem do Prahy: Předpokládáme, že někteří účastníci přijedou na seminář vlastním autem a budou moci svým kolegům pomoci s dopravou do Vacova.

A/ Vacov: odj. 7:22 (1 nást.) – Praha, Na Knížecí: příj. **9:30**

B/ Vacov: odj. 11:48 (1 nást.) – Zdíkovce: příj. 11:56 / odj. 12:00 / Praha, Na Knížecí: příj. **14:25**

C/ Vacov: odj. 13:48 (1 nást.) – Praha, Na Knížecí: příj. **16:05**

Cena jízdenky: 129,-Kč až 147,- Kč.

KONTAKTY a další informace: Jiří Zemánek, sarvanga@centrum.cz, 777 117 466

Alena Malíková, alena.malikova@bioinstitut.cz, 604 905 611

Tomáš Hruza, tomashruza@gmail.com, 775 052 607